

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. I. De potentiis animæ vegetativæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

tionem. Deinde capilli & unguēs sēpius post mortem in cadavere vīsi sunt crescere: ergo illorum incrementum non est vitale. Primum negatur; patet enim contrarium in foeminis & viris, qui capillos vel barbā nunquam detondent; & quorū macropogonibus seu longibardis abiret barba, si nullum crescendi modum faceret? Quemadmodum ergo vites putatē felicius crescunt, certum tamen habent magnitudinis terminum, ita etiam capilli & unguēs, ut etiam patet in brutis. Alterum quod attinet, eandem imprimis difficultatem habent illi, qui dicunt, unguēs & capillos crescere per vim expulsivā animae, excrementa rejicientis. Alii, ut de Lugo, Comptonus, Isbrandus, putant, unguēs, capillos, &c. habere animā specialem distinctā ab animā totius; quā opinio multis videtur probabilis, si verum est, quod aliqui testantur Medici, nempe hujusmodi partes post mortem notabiliter crevisse, inter quos Paræus scribit, ultra 25. annos domi suae servatum cadaver furis, aromatis & balsamo conditum, cujus unguēs & capilli crebrius resecti semper redierint ad pristinā longitudinem. Similia ferē habet Isbrandus & Simesius. Sed casus isti sunt rari & portentosi, sēpiusque contingerent, si daretur animā distincta; cum tamen incrementum illud sit communiter nullum, vel modicum, & plerumque tantum apparens, quatenus nempe emacerata & consumpta carne, imae partes unguium antea sub carne latentes deteguntur; unde plerique non aliam in his animā admittunt, quā animā totius. P. Fabri e contra cum RR. uti nullam in plantis admittit animā, à succo, organis, aliisque intrinsicis motus principii distinctā, sic nec in istis prius memoratis. Puto ego, viam iniri posse mediā, dicendo, animā totius primas operationes exercere & formare organa; postea verò augmentum fieri posse à variis aliis principiiis tum extrinsecis, tum intrinsicis. Analogiam habes in herbis & foliis aridis, quae si aquae bullienti immergantur, rursus videntur sese explicare, virescere & augeri propter humorem fibras earum subeuntem: & hujusmodi causae etiam in vivente animali plurimum concurrunt ad augmentum; hinc quibusdam copiosius crescunt capilli, quā aliis. Atque ex istis solves reliqua, uti & ex dicendis Contempl. seq.

CONTEMPLATIO XII.

De Mundo vegetabili & sensitivo.

CAPUT I.

De Vita vegetabili in Plantis considerata.

§. I.

De potentiis animae vegetativae.

Anima vegetativa secundum ea, quae dicta sunt de anima in genere, definiri potest: actus primus corporis organici potentia vitam vegetativam habentis. Tres solent enumerari praecipuae ejusdem potentiae, scilicet nutritiva, augmentativa, & generativa: quibus assignantur tres praecipui actus, scilicet

cet nutritio, per quam vivens reparat partes materiæ deperditas; augmentatio, per quam se idem ad certam molem, debitamque staturam perducit; & generatio, per quam speciem suam propagat, & ope cuius, cum ipsum sit corruptioni obnoxium, umbram aliquam immortalitatis acquirit. Hisce potentiis subordinantur adhuc quædam aliæ facultates administræ, quales potissimum sunt, potentia attractiva alimenti, potentia retentiva, concoctiva, & expulsiva inutilium excrementorum.

Generatio vitalis ex Aristotele & S. Thoma communiter definitur: *Origo viventis à principio vivente conjuncto in similitudinem naturæ.* In qua definitione 1. generis locò ponitur vox origo, quæ significat quamcunque rei sive sufficientis, sive insufficientis, sive ad existendum processionem vel productionem, ut sic etiam definitio possit applicari Patri cælesti Filium generanti. Dicitur 2. viventis à principio vivente, unde excluditur generatio inanimatorum. 3. Dicitur à principio conjuncto, per quod non tantum significatur conjunctio localis, sed potius, quod in vivente genito debeat esse aliquid generantis: unde adhuc definitio convenit Patri aeterno, quatenus generat Verbum, cum Pater Verbo verè communicet totam suam perfectionem & naturam: item convenit Beatissimæ Virgini tanquam Matri Christi, quia ipsa verè subministravit purissimam sanguinis sui partem, ex qua corpus Christi formatum fuit; non tamen convenit Spiritui S. respectu generationis Christi; licet enim formavit corpus Christi, de propria tamen substantia nihil ei communicavit; hinc non debet dici propriè Pater Christi: neque etiam convenit Angelis, aliisque creaturis respectu Dei producentis propter eandem causam.

Dicitur 4. in similitudinem naturæ, quibus verbis similitudo inter genitum & generantem requiritur. Hinc licet tertia in Deo Persona eandem habeat naturam ac secunda, sola tamen secunda dicitur genita & Filius, quia hæc ei communicatur per viam similitudinis, dum Pater seipsum velut in speculo intuens perfectam sui imaginem exprimit, quæ Verbum dicitur; quod non ita fit per viam inclinationis & amoris, dum Pater & Filius spirant Spiritum S. Alii dicunt, idèd Spiritum S. quamvis in natura simillimum, non vocari Filium, quia non accipit fecunditatem ulteriùs communicandi naturam; nam juxta istos generatio vitalis per se tendit ad dandam genito fecunditatem generandi aliud suppositum ejusdem speciei: quod proinde datæ superiùs definitioni addendum volunt. Atque ex his colliges, quod, etiamsi ex homine nascentur vermes aut alia animalcula, dici tamen non possint ab homine vitaliter generari: nec Adam propriè genuit Evam, quamvis ex ejus substantia processerit in similitudinem naturæ; quia Eva potius formata fuit ex principio vivente, quàm à principio vivente, cum Adamus activè non concurrerit.

Notandum denique solam generationem procedentem à viventibus cognoscitivis, sive rationalibus, fundare in generante denominationem patris aut matris, & in genito denominationem prolis aut filii; plantam autem aut fructum aliquem non vocamus filium arboris vel alterius plantæ, licet propagines appellari possint.

